

Åttonde roten, tomt 35

Kvarteret Gamla Teatern

Tjugosjätte roten 1637–57

Åttonde roten nr 35

Fjortonde roten 1657–70

Olof Svensson (Hijsing) Båtsman

var enligt kontributions- och bakugnslängder bosatt här från 1663: i tomtöreslängderna omtalas han fram till 1700. 1705 var han avliden. Han anges vara ägare av en tomt. Han efterlämnade hus, som bördades av dotter *Maria Olofsdotter Hijsing*.

Den 12.11.1707 fälldes dom i målet mellan *Anna Olofsdotter Hijings man skepparen Mårten Banda* (hemmavigsel 21.3.1696), representerad av Jonas Edgren kontra hans svåger borgaren *Sven Olsson Hijsing* (genom advokat Petter Sjöström) angående lösen för den gård vid Kronhusgatan, som de gemensamt dels ärvt, dels inlöst från sin syster och svägerska. Gården hade ägts av deras respektive föräldrar och svärföräldrar. Nu ägde de hälften var. Mårten Banda (ägare av 9.31, kv. Enigheten) ville åt sin måg inlösa svarandes del för 460 d smt.

Huset beboddes av Sven Olufsson Hijsing, som också där enligt Banda insatt tvenne ”lösa qwinnfolk” som där hade hökeri. Mårten Bandas måg var borgare och invånare i staden. Hijsing påstod, att deras kontrakt sinsemellan blott gällde så länge de kunde leva i fred och enighet med varandra. Han ansåg, att uttrycket ”lösa qwinnfolk” betydde ”pack, horor och tjuvar, som allehanda skälmstycken bedriva” och begärde att Mårten Banda skulle plikta för förolämpningen, Denne beklagade, att Sven Olufsson Hijsing inte förstod sitt eget modersmål och visste att den kallas lös, ledig och fri person, som inte var gift i vilken mening Banda berättade, att detta ord var skrivet. Men det var mot hans vilja, som Hijsing insatt sådant folk till sitt handelsidkande, som mera torde försämra än förbättra rörelsen.

Gården säges i 1710 års tomtöreslängd tillhöra Olof Svenssons sterbhus.

1715 års skattningslängd kallar den *Sven Olsson Hijings* gård och anger värdet av tomten utgöra 150 d smt (el. rdr?) och av huset 320 d smt. Ingen löseegendom. Ett år senare var Sven Olsson Hijsing död (12.1.1716), ty då köpte Isac Band stolrum i Gustavi kyrka efter denne sin sal. morbroder. Gården förklaras 1717 vara Sven Ohls Erfwingars gård: där bodde då *Jacob Backes* (se 9.31) ”fattiga” änka. Enligt Wilhelm Berg skulle gården ha bördats av Olof Svenssons dotter *Maria Hijsing*. Men den som övertog gården före 1720 var hans dotter *Mårten Bandas änka Anna* (Enligt bouppteckning efter Mårten Band (a) 2.5.1718 ägde han hus på Torggatan mellan Tore Starck i söder och skorstensfejare Hammar i norr, d.v.s. 9.31, kv Enigheten).

Anna Banda pantsatte 24.11.1725 för lån av 100 d smt till madame Strömner gård och grund på Kronhusgatan (d.v.s. 8.35) intill sal. Måns Esbjörnsson. Den 6.7.1734 lånade Anna Banda 250 d smt av *krigskommissarie Augustin Hohenthal* (ägde 5.63 och 9.31 1725) och pantsatte då hus och tomt med tvenne inmurade kopparpannor belägna på Kronhusgatan mellan handelsman Adolph

Suhr å östra och skräddaren mästare Swen Lingwalls gård å västra sidan. Ännu 1737 tillhörde gården 8.35 Anna Banda men övertogs tydligen av hennes långgivare

krigskommissarie Augustin Hohenthal,

vars gård på Kronhusgatan 1738 kunde säljas till *stadsbetjänten Nils Granberg*. Wilhelm Berg berättar att stadsbetjänten Nils Granberg 1738 köpt (Hohenthals efterträdare i äktenskapet) *packhusinspektör Magnus Sparrmans* gård på Kronhusgatan men 1741 då han inte kunde betala skulle gården säljas på auktion.

1745 hade gården övertagits av *skräddaren Thore Bergius*, vilken 15.3.1746 pantsatte till Barnhuset två tomter på Kronhusgatan mellan herr Suhr i öster och segelmakare Wennerberg i väster. Ännu 1765 kallas denna tomt för skräddaren Thore Bergius ödetomt. 1770 anges den vara "köpmannen Anders Collanders med materialbodas bebyggd". Möjligen är Anders en felskrivning för Nils, ty enligt protokollet 5.10.1771 skulle handelsmannen Anders Flobeck ha ansökt om inteckning i handelsman *Nils Collander Johanssons* tvenne på Kronhusgatan belägna tomter med åbyggnad för en fordran på 1 100 d smt. Enligt inteckningsprotokollet (AIIbb:7, 226–27) hade avlidne *skräddaren mästare Sven Bergius* den 15.5.1775 i skuldebrev erkänt att han, för att från handelsmannen Nils Collander Johansson inlösa sin avlidne faders, på Kronhusgatan belägna tomt, av *hovsekreteraren, häradshövdingen Christian Wilhelm Walcke* hade lånat 302 d smt 16/smt. Även Bergius hustru var avliden, varför samtliga arvingar 25.8.1775 hade avstått tomten till ena medarvingen dåvarande gymnasisten, numera *studenten Johannes Lundborg*. Denne hade tillerkänts rätten till tomten genom utslag i rådhusrätten 30.10.1776.

Handelsman Nils Collander Johansson behöll emellertid tomten till den 11.9.1783, då han sålde sin "vid Kronhusgatan, stadens femte kvarter och åttonde rote belägna ödetomt mellan handelsbetjänten Corneli Skarins å östra och herr Johan Podolins å västra sidan" till *handelsman Johan Gerhard von Öltken* för 116 rdr 32 skilling specie köpeskilling. 1786 kallas tomten handelsmannen Johan Gerhard von Öltkens tomt med åbyggnad men 1790 tillhörde den *handelsmannen Johan Minten*. 1800 var den *handelsman Swen Edins* tomt och 1807 handelsmännen *Anders och J Edins* tomt.